

Megjelenik minden héten négyszer: t. i. a Jelenkor vasárnap, kedden és csütörtökön; a Társalkodó pedig pénteken, mindegyik minden ízben egyegy iven. Előfizetheti helyben a szerkesztő's kiado tulajdonosnál uri utca 453dik sz. alatti Trattner-Károlyi ház első emeletben, egyebütt pedig minden királyi posta-hivatálnál. Az ausztriai birodalomba vagy külföldi tartományokba kívánató példányok iránt csupan a bécsi es. főpostahivatal utján történhetik a megrendelés. Az Ertesítőben mindenféle hirdetés főlvetetik 's pontosan és jutányosan közöltetik.

FOGLALAT. Magyarország és Erdély. (Áldozunk a hazának. Miniszteri rendeletek, és kinevezések. Rovás. Vidéki mozgalmak: Borsod, Turóc, Jászok, Tolna, Körös, Szerém, és Zágrábmegegyéből. Nyilatkozat.)

Külföld. (Ausztria; Francia, és Németország.)

Ertesítő.

MAGYARORSZÁG és ERDELY.

Pest, majus 23kán.

Lejárt az üres szavak ideje; a hazafiságot ajkainkon hordozni, tettel mit sem tanusítva, mai napság valóságos árusítás. Ki hazáját úgy szereti, mint magyarnak szeretnie kell, lelke borujában is örüljön az alkalomnak, melyben kimutathatja hazafisága mennyit ér.

Hazánk, csak elfogulatlanul tekintjük a viszonyokat, vesztélyben van, vesztélyben forog nemzetiségünk, sőt a föld is, mely bennünket ez ideig táplált; vesztélyben létünk, mint már egy közelebbi számban kiderítők.

És fájdalom! ha vizsgáljuk: igen sok hasonlatot lelünk az 152¹/₄ év napjai és jelenünk között: ne adja isten, hogy a hasonlat minden következtvényeiben megegyező legyen.

Akkor is védtelenül állottak határaink, — a végvidékeken egyetlen Tomori örködött csekély erővel, miként mai napság Hrabovszky nehány vitézeivel. És akkor a határokon hűtelenség nem emelgeté kigyófejét.

Akkor Horvátországban egy Frangepán vitte a hatalmat, ki a határok integritásáért — bár osztrák bérben állott, — buzgón küzdendő vala, — vonakodásával a magyarok gögét szándékozván megtörni csupán. — Most ugyanott egy Jelasics bitorkodik, gyűlölettel viseltetve irányunkban, idegen zsoldban, függetlenségről ábrándozva, czimboraságban az európai szabadelvűség ellenével, ki pedig őt is az elvakult néppel együtt el fogja sodorni a rabság igája alá.

Akkor Erdélyben egy nagyravágyó Zápolya uralkodott, ki nem kevesebb, mint a korona után nyújtá ki kezét, az anyaország parancsainak csak akkor engedő, haszszélye, vagy haszna úgy hozta magával. Most Erdélyben Zápolyánál sokkal veszedelmesebb szörny, a burocracia úzi gázságait, szinte uralkodásra vágyó, melyért minden szentet elárulni kész.

Akkor is fegyvertelen volt az ország, mint most; akkor az éretlenség bábót üldözött; az elsatnyult nemzedék kicsinylőleg tivornyákkal ölte öntudatát: és most a hosszú béke ülén elpuhult ivadéknál nem kellett é már illyeket is tapasztalunk? —

Az ellenség akkor kisebb vala, őseink diadalmasan meg harcoltak vele: a mostanival még soha nem mérkőztünk, mennyit kelljen ellen szegyeznünk, nem tudjuk, csak annyi bizonyos, hogy a toborzandó szám koránsem elég.

Akkor ellenségünk frigyeket e' honban nem talált, holott most árulók laknak körünkben, rokonszenvre csábítandók iránta az elvakított fajokat.

Az akkori barbár csak hódítani, a hódítottak fölött uralkodni akart: a mostani pedig a hódítottakat megsemmisíteni, életgyökerében, nemzetiségében megsemmisíteni törekszik, — mert a szolgaság uralmának bizonyos jövőt csak így ígér. Akkor is nyugaton, keleten ellenség, a hazában zavarok: most is nyugat- és éjszakon ellenség, — a hazában nyugtalan állapot.

Akkor is... de ne fűzzük tovább a hasonlatot. —

A mult fölötti előnyünk az volna tán, hogy most nem egy osztály, de az egész nemzet polgára e' hazának, tehát nagyobb az erő, mely szembeszállhat az ellenséggel; de mennyi még e' részben a félreértés!

És hinni akarjuk, hogy a mostani fiatalság felfogja hivatását, — az annyiszor pengtetett hazafiságot vérrel is megpecsételni kész; hinni akarjuk, hogy most kormányunkban nincs viszály, jobbaink egyesülnek a haza oltára körül; hinni akarjuk, hogy a királyi név, ma sokkal varázsabb erővel bír; a trón föntartása iránti buzgalom olly magasztos, mint a vesztély perceiben várható; hinni akarjuk, hogy a trón is megértette az idő intését, miként jövője csak e' nemzet élén lehet; hinni akarjuk, hogy kötelességét megértette minden honpolgár, 's a haza integritása, függetlensége, — szabadsága, nemzetisége föntartásáért semmi áldozatot nagyolni nem fog. —

E' hitben — a vesztély nagyságát kimutatva, — bizton intézzük szavainkat honfőtársainkhoz, hogy ki csak bírja, kösse föl kardját, vigye áldozatul vagyonát a hon oltárára, mert különben a jövő reá és utódaira nézve tökéletesen elveszett.

Ha most vonakodnánk, ha most is csak szájjal vallanánk

hazafiságot: apáink sirjokban fordulnának meg, átkozva a pillanatot, melyben véreket önték olly hazáért, melynek szépsége az utódok szívéből kihalt, melynek ugyanazért fiai az életnek egy pillanatára sem érdemesek.

És ha nyomoru közöny, vagy gyávaság miatt elveszni hagynók a haza szabadságát: gyermekeink, unokáink is átkozva emlegetnék az apák nevét; saját véreink tagadnának meg, mert gyalázat bélyegét ütők a nemzetre, mely eddig tisztelében állott a népek előtt.

Az nem lehet, hogy mi most, midőn koczkát vetettek sorsunk fölött, közönnyel várók be az ígát: — mi látjuk, érezzük, hogy áldoznunk kell, vért vagyont, — ha még a jövőben is élni akarunk, — és mi áldozni fogunk, áldozni mindent, hogy dicsőségben viruljon a magyar név századok után is. Nekünk elvesznünk nem szabad!

Az igazságügyi miniszter a királyi curiának.

I. Az igazság gyorsabb kiszolgáltatása tekintetéből, a kir. curiánál következőket látam szükségesnek:

A' hétszemélyes tábla váltóosztálya ezentul naponként tartson üléseket.

A' váltóosztályon kívül, a' mennyire csak lehet, még két tanácsban üljön össze a' hétszemélyes tábla, polgári 's büntető ügyek fölött ítélendő, — és pedig mindaddig, míg szükség leend; különösen a' büntető perekben törvényszünetek alatt is.

A' királyi tábla ezentul az urbéri perekben is főlebbviteli bíróság leendő, ott egy állandó 's rendes urbéri osztály alakíttassék, melynek külön állandó előadólesznek, 's ezen előadókhöz, mind a' számvevői hivatalból, mind pedig a' volt helytartó anácsnak eddigi urbéri dolgokkal foglalkozott némely egyedeiből, ha szükséges leend, újakból is, segéd-személyzet fog adatni.

Ezen urbéri osztályon kívül a' kir. tábla minden esetre még két, sőt — ha a' szükség úgy hozza magával — három tanácsban üljön össze, 's foglalkozását különösen a' büntető perekben, valamint szintén az urbéri osztály is az urbériekben törvényszünetek alatt is folytassa.

A' váltófeltörvényszék hasonlóul két tanácsban fog ezentul folyvást összeülni. — Magától a' törvényszéktől véleményt kívánok aziránt: nem volna e' czélszerű e' két tanácsra nézve, hogy az egyik folyvást 's kizárólag váltói — a' másik pedig csak csődperekkel foglalkozzék.

Hogy pedig a' k. curia eképen több tanácsokra oszlasson, szükséges: hogy annak állandó rendes tagjai megszoríttassanak. Ugyanazért:

A' hétszemélyes táblának, — mellynél a' főherceg nádor, mint ő felségének az országból távollétében teljhatalmu királyi helytartója, semmi esetben nem elnökölhet, — rendes elnöke az országbírája leend; — ezen elnökön kívül, az ország primásával együtt, kit, ha a' most üres primási szék betöltetik is, egyéb foglalatosságai ritkán engednek a' bírásokban részt venni, — harminczhárom egyházi 's világi tagokból állandó, kik között öt váltói előadó leend.

A' kir. tábla fog állani, elnökén a' kir. személynökön kívül, szinte harminczhárom egyházi 's világi tagból; ezek között négy tag állandóul és rendszeren az urbéri pereket fogja előadni. Az urbéri osztályhoz kir. személynök ur nevezzen ki a' tábla tagjai közül egy állandó elnököt és az általam alább kijelölendő előadókon fölül még két közbirót.

A' váltófeltörvényszék állani fog az elnökön fölül még egy rendes alelnökből, és tizenegytagból.

A' hétszemélyes táblához, kir. táblához és váltófeltörvényszékhez f. hó 21én történt kinevezéseket azon megjegyzéssel küldöm át a' kir. curiának, hogy e' hétszemélyes táblánál eddig volt számfölötti három közbiró: Vághy Ferencz, Széll Imre és Bay György urak — valamint szintén a' most kinevezettek és a' legközelebb kinevezendők is — egyiránt rendes tagoknak tekintendők. A' hétszemélyes táblához még hiányzó egy ország zászlósa, az egyházi rendből hiányzó egy tag, és a' világiakból hiányzó négy tag 's ezek között különösen két váltói előadó, — valamint szintén a' királyi táblánál hiányzó egy papi 's három világi tagok, közelebb fognak előterjesztésemre ő fonsége a' nádor 's kir. helytartó által kinevezeteni; — ugyanakkor a' most ürességben levő ítélőmesteri hivatal is betöltetik. — Az urbéri osztályban előadók leendenek: Olgyay Titus, Balla Endre, Toperczer Ödön urak, a' negyedik még kinevezendő.

Az 1807: 10dik cikkelynek rendelete, mely szerint a' királyi curiánál minden oda főlebbvitelt 's ott folyamatban levő perek szigoruan megtartandó sorozat szerint volnának

elítélendő, már hosszabb idő óta meg nem tartott. Legegyszerűbb volna ugyan a' pereket mostantól kezdve az említett törvényben kijelölt sor szerint venni vizsgálat alá; de mivel a' vizsgálandó perek száma fölötté nagy, 's azok között számos olly per van, melynek fölvetelét a' felek csak azért nem sürgetik, mert már magok közt rég megegyeztek, és így az illy pereket is sorszerint vizsgálat alá venni nemcsak szükségtelen idővesztés volna, hanem az egyezés által már megnyugtattott felek között könnyen újabb zavart 's egyenetlenséget is támaszthatna: felszólitom ezennel a' kir. curiát, terjeszsen előmbé javaslatot az iránt: mikép lehetne, a' most említett bajt is elkerülve, a' sorozatra nézve úgy intézkedni, hogy minden kedvezés vagy különböztetés nélkül a' perlekedők a' felhívott 1807: 10dik t. cz. értelmében sorszerint nyernék el az igazságkiszolgáltatást. Addig is pedig szükséges tartom azt, hogy azon sorozat, mely minden törvényfolyam idejére megállapíttatik, nyilván kifüggesztessék, és szigoruan megtartassék. Ezen fölül pedig naponként kifüggesztessék azon perek sora is, melyek következő napon a' királyi vagy hétszemélyes táblánál megvizsgálatnak.

Azon szokást sem tartom czélszerűnek, hogy a' királyi táblánál minden előadónak külön pertára van, 's azt mindeniket az előadó által megbízott egyedekek kezelik, kik minduntalan változnak, — minden illyen pertárban külön folyó száma van a' pereknek, 's midőn magok az előadók is változnak, 's egyik vagy másik per az előbbi pertárból elvéve, más előadónak adatik át, a' zavart elkerülni gyakran alig lehet. Szükségesnek tartom tehát, hogy egy összes nagy pertár alakíttassék, melyben minden, akár főlebbvitelt, akár a' kir. tábla előtt folyamatba tett polgári 's büntető perek egyesíttessenek. Ugy mindazáltal, hogy külön helye, osztálya és folyó száma legyen a' táblai pereknek, külön a' főlebbviteteknek 's ezek közt ismét külön a' polgáriaknak, külön a' büntetőaknak. Az egész pertárra egy állandó, rendes fizetéssel ellátott, hites főpertárnok, 's a' szükséghez képest több — szintén állandó 's fizetéses pertárnokok viselnének gondot; ezek volnának felelősek az egész kezelésről, ők adnák ki az illető feleknek vagy ügyvédeknek lértvényt mellett a' pereket, mindenről rendes jegyzőkönyvet vezetnének; az ítélet alá bocsátott pereket is ők adnák az elnök rendeletére az előadókhöz. — Intézkedjék a' királyi curia e' szabálynak czélszerű végrehajtása módjáról, 's nekem aziránt tegyen tudósítást.

Pesten, május 25én 1848. Deák Ferencz,

igazságügyi miniszter.

II. A' helybeli törvényszékekben az igazságügyi miniszter előterjesztésére, következő egyedekek nevezettek ki a' nádor kir. helytartó ő fonsége által:

A' hétszemélyes táblához közbirákká: Noszlopy Ignác, eddig sopronyi váltófeltörvényszéki elnök, 's Császár Sándor; váltói előadóvá: Laczkovics János, váltófeltörv. ülnök.

A' királyi táblához: Olgyay T., Toperczer Öd., Tolnay Károly, Balla Endre, Kendelényi Károly, Nagy Lajos (Kecskemétváros főbirája), kik közül Olgyay Titus, Toperczer Ödön 's Balla Endre urbéri perekben lesznek előadók.

A' váltófeltörvényszékhez előadó közbirákká: Stettner Gy., Katinelli K., Zlinszky János, és Joannovich Döme.

III. Az eperjesi ker. táblához, az igazságügyi miniszter előterjesztésére: Bükk Zsigmond elnök, Turánszky Péter pedig ülnökké nevezetett.

Miniszterelnöki hivatalos közlés.

Kinevezések a' miniszterelnöki hivatalhoz.

Miniszterelnöki titoknokká, a' főhg nádor kir. helytartó általa' miniszterelnök előterjesztésére kinevezetett: Jászay Pál. Iroda igazgatóvá: Kuthy Lajos, fogalmazóvá: Térey Ign.

Rovás.

Petőfinek „A' királyokhoz“ irt versére egy klarinétos ellenverset irt: — A' bécsi ágostai templomban Csanova remek mausoleuma előtt megállt egyszer egy művész, 's monda: — „megfoghatatlan, hogy tudának illy nyomoru emléket ide állítani, koldust és oroszánt.“ — és haza ment, ihletsége teremté egy más oda állítandó művet. — Egy hó mulva jelenté magát, 's művét. — Megvizsgálatván az ajánlott mű, szent Lázárt ábrázolá. — a' művész pedig volt fazekas. —

Éj volt az erdőben. — Uralkodtak a' baglyok; — megviradt, 's a' baglyok eltűntek, — 's elkezdék a' madarak halatni hangjait. — Elsők voltak a' kakasok, kik hirdették a' világosságot. — miután a' rigókat, és szajkókat felköltötték volna, suttogni kezdenek ezek, hogy miért kiabálnak a' kakasok olly hangosan, hogy azt nem kell tünni, és elhatározzák

jövő alkalomkor nekik macskazenét adni. Elfelejték a rigók és szajkók, hogy őket a kakasok kelték föl álmaikból, és ők tartják ébren, és viaskodó természetüknél fogva ők szállnak szembe legelőször a madarak ellenségével. —

A „Nemzeti” multkori ötven álgysis újdonságával, „Hazánk” at is lová tette, — szerkesztője megpatkóhatja. —

Mult tegnapiban egy derék pesti kereskedő bucsut járt az izraeliták boltjaiban hirdető az isten üdvös igéjét mondván: no ti toladok voltatok mindig, toladjatok most is, csak irjatok alá annyit, hogy ti is tönkre juthassatok, minket is kényszerítetek aláírni, — mikor ilyen rossz idők járnak semmi gseft nem megy. — Ezek valának a keresztyén embernek apostolkodó szavai az izrael néphez. — Szent haza küldjed áldásod im e fiaidhoz.

Bécsben hír szerint 150 republicanust bebörtönöztek. — Ezután csendes lón a város. — Hydra fejeiket vagdalnak le.

Egy pesti ifju polgár lelkesítve napjaink szellemétől, eltökélte magában beállni az önkéntesek seregébe, rögtön tollat fogott, és levelet írt Fejérvára az életbiztosító társaság hoz, — és ezután. —

Hazánk szegény, mint az utszélre letett gyermek, vagy kit a rablók megfogtak, megkötöztek és jól elpáholták, s miután mindenét megfoszták, utnak ereszték. — A haza szegény, és mégis vannak gazdag fia. — Koldus anyának király gyermekei. — Ne hagyjátok hazafiak! és nézzétek az ivék mire a szegény anyának adomány iratit, ott megtudjátok, kik a hú gyermekek. — És jegyezzétek föl a kakukfiakat.

V i d é k i m o z g a l m a k .

Tolna. Mártius Sán tartott először az állandó bizottság ülése, ezt megelőzte este midőn a teendők fölött tanácskozányt tartottunk, híre jött, hogy újonnan kinevezett, és szeretettel karolt főispánunk megérkezett s már a megyeháza szállott. — A tanácskozányt nem késett első alispánunk tolmácsolása mellett nála megjelenve, őt üdvözleni. — Más nap ülése kezdete előtt közénk Bezeredy István népemberünk vezérlete alatt megbízott választvány hitta meg, miután a templomba sietünk buzgó fohászkint a mindeneket kormányzóhoz bemutatni. — Főleskűvés után a főispáni remek szonoklatot, az ősi szokás szerint négy főbíró által történt felemelés után Hegyessy főjegyző viszonzotta. Így egyszerűen minden kül pompa nélkül lón az ezrek bizodalját magában foglaló férfiú hivatalába igatva, annál nagyobb diadalt ült keblünkben azon tisztelet, melyet kormányzóknak isméretes jelleme és igazságszeretete már ez előtt is kivívott magának — Miniszteri rendeletek következtében sajtóvétség esetébeli bíróság, mint ezt az eskütszéki alakításmód 15. Sa értelmézi, megválasztott; a nemzetőrök s képviselőket választók, és eskütszéki képességgel bírók öszszeírására küldöttségek utasítottak. — A megszüntetett uriszékek helyébe törvényszékek alakítottak Szegzárdon, Földváron, Ozorán, Hőgyészen, és Bonyhádon. — A népjegyzőket kemény csapás éri, a felmondások napi renden vannak, ez okból a bizottság határozatlan kijelenti, hogy a szerződés fog ezental sinórmértékül szolgálni, különben pedig, ha ez nem volna, előleges bejelentés mellett léleszt. Felmondás kívánatik arra, hogy a jegyzők a nép bizodaljától minden ok nélkül elejtessenek. Nálunk minden rendben van. —

r. l.

Borsod megye. Miskolcz máj. 17. Lehető rövidséggel igyekszem elbeszélni, mi vidéki életünkben ez eseménydús napokban érdekes történt. — Főispánunk beigtatása f. h. Sán ment véghez a régi sallangos divat mellőztével. Az előtte volt nap városunk egész nemzetőrsége diszmenetben tisztelkedett előtte: éjjel, mivel nem valósult hírek szerint azt rebesgeték, hogy a szendrei járás egyik nyughatlan táblabírája nem igen békés demonstratiókra készül, a nemzetőrség 5 hadnagyalja századaik külön órhelyeire volt kirendelve s kettős órcapatban cirikálnak, de az éj nyugodt és csendes vala, a nappal is, a szabad ég alatt tartott közgyűlés roppant számú jelenlétet előt a legbékésben folyt, a törvények kitörő éljenekkel fogadtattak, az új kormány tagjai nagy lelkesüléssel megéljenzettek; csenddel hallgatták végig a bizottsági előmunkálatokat, a kerületi felosztásokat, Csát, Kövesd, Keresztes, Bessený, Edelény, de az utolsónál a zaj kitört, Várkony legyen é vagy Dédest? Ez volt az Éris álmája s miután a torkok kissé elláradtak, főispánunk a kétrészre állásból itélve Dédest mondá ki. Ezzel szép csendesen hazaoszlottunk; csak könyvárusainkat táborozá körül a vidéki nép, és száma nem volt az új törvény vevőinek. — Ki kételkednék aztán nemességünk loyális s békeszerető létén?

11kén városunk tartá közgyűlését a szabad ég alatt, s kevés hja hogy öszsze nem zavarodtunk: az előzvények ezek: v. főbíró a város minden osztályu értelmiségét egyiránt képviselő tanácskozányt elibe terjeszté előleg a belügyminiszteri körlevelet a városok újabb törvény nyománi teendője iránt. A tanácskozányt azon véleményü vala, hogy Miskolcz állása egészen kivételes, megvételi függő állása megmaradt, holott külön követválasztói testület, rendezett tanácsa van, de

még csak adófizetők fölött itélhet; hivatalnokai fizetésének emelése s több rendszer behozatala ebben csak az újabb megszorítandó adó-alapról feltételeztetik, mely csak máj. 1-től veszi kezdetét s így nincs egyéb hátra, mint fölírast intézni a miniszteriumhoz függő állásunk megszüntetése és szabad kir. városi hatósággá emeltetésünk iránt, a törvényparancsolta teendők iránt pedig intézkedni, — a népességet öszszeírni, hogy kijöjön: vajjon nagy vagy közép város vagyunk é; ennek folytán a választási kulcs kidolgoztatván a választók öszszeírását elrendelni s a két követválasztási kerületet felosztani. A minden rendű és színezetű tanácskozányt ezen a népességet öszszeíró küldöttség névsorát javaslatképen el is készítette.

Azonban lón forrongás; értetlenség, vagy rossz akarat, s kapcszkodó tudákoság ott is vél találni csomót, hol az nem lehet a kákán; több helybeli demagóg egy új találatnyal, egy új definitióval gazdagíták Rotteck Staatslexiconát, mikép polgár csak az, ki mesterember vagy kereskedő, a ki tehát nem polgár, — ki vele! — áme a földbirtokos, fiskális és diplomaticai osztály sem kereskedők sem mesterember nem levén nem polgár, tehát „aussi mit ihm.” Lónék tehát bezaklatásai a gyűlésbe ezen új definitiójú polgárságnak „a polgárságot mindenből ki akarják hagyni, mindenütt mindig csak fiskalist tesznek, — ne hagyjuk” — ez volt a jelszó, és századunké „a testvériség” — háttérbe merült.

Főbíró megnyitván a gyűlést előadta a tanácskozányt véleményét javaslatképen, felolvasta az öszszeíró küldöttség javaslati névsorát; és ekkor a balul fogott osztályérdek szonoka felállt az asztalra s beszédéből mintegy ennyit lehetett kivenni: „Az öszszeíró küldöttségben igen sok fiskalist lát elannyira, hogy ha más osztályok is képviselve nem lesznek, a város ugy lesz conscribálva, mint némelyek akarják hogy nem nagy, de közép, de kisváros leend, hogy tehát ez ne történhessék, újnévorkészítést kér.” — Az ügyvéd karból erre erőlyesen viszszatorollott a sértés s miután többen az ekép gyanúsított karból a javaslati névsorból magukat kitöröltették, az ingertőség nagy vala, — egybizalom-comité nevezetett ki az asztal mellett kiabálókól s ez egy új névsort készített, csaknem azon férfiakból állót, mint az előbbi; ez új névsor elfogadtatott, a küldöttség fölkeskettetni határozatott s a gyűlés eloszlott.

Mi volt tehát valódi alapja ezen sajnálandó castszellemkötörésnek? megmondjuk uraim: minoritási machinatio. Hogy hogy? ezt nem értjük, fogjátok mondani, csak ugy édes önök, hogy ha nagy várossá ad ki bennünket a népesség száma, a választói census nagyobb s így a választó igen kevés, ha közép város leszünk, ugy a census kisebb s a választó sok, ki tehát nagy várost akar, az a kevés által hiszi elnyerni diadalt, minoritással akar hatalmat elérni. Elámitva, dupirozva ment é tehát az iparizó osztály vagy teljes öntudattal a csapdába, melyre csábítólyen heroicus szer, az érdekegyesség, a városunk átalakításánál oly nélkülözhetlen érdek-egybeolvadás megölője, az osztályszellem, alkalmaztatott, meghatározni ezuttal nem akarjuk; de reméljük, hogy az osztályok egymásiránti viszonzossága és méltányossága, mire bizony eddig itt panasz nem lehet, jövőre illyféle jelenésektől megkímélendi városunkat. Hála az égnek azonban, társaséleti kölcsönös vitalkozás után, ez osztályszellemü törekvés — kivált miután a népöszszeírásban vélt s ohajtott igazságát föl nem találhatandja — mert a kívánt számot már a legvermes sem meri remélni, — egész háttérbe szorult, s a viszszalépés után előlépes következt, a két elemet képviselő egyletek a casino és polgáregylet f. h. 16án egyesülten tarták közgyűlést, melyben elhatározzák elnökeiket egy népgyűlés öszsze hívására megbízni, mely f. h. 17én a városnál roppant számú gyűlékezettel jelenlétében megtartott, indítvány tétellett egy nyilatkozatban a miniszteriumhoz, iránta bizalmat és ragaszkodást és azon meggyőződésünket kifejezni, mikép honunk új alkotványa s nyert szabadsága fenmaradásá s a hon békéjét csak a mostani kormány zászlója alá minden osztály és pártszínezet nélküli egyesülésben véljük elérhetni, hogy megbotrányoztunk azon, a nép nevét álarozosan bitorló forradalmi párttörödek hangján, viseletén, mely épen a haza legjelesbeiből álló miniszteriumot minden áron népszerületniten akarja a fölolvast s mintegy ezen eszméket tartalmazó nyilatkozat egész terjedelmében elfogadtatott a népgyűléstől s a gyűlés elnöke megbízott annak a miniszteriumhoz küldésére, mire a gyűlés eloszlott minden zavar nélkül. S.

Turóc május 8án tartott bizottsági gyűlésen főispánunk az elnöki széket elfoglalván egyelőre a középponti választvány tagjai törvényes esküt tettek le, ugyszinte a május 4én kinevezett tbeli aljegyző Lilge József is föleskettett; minek megtörténte után H. A. szucsányi lelkész azon indítvány nyal állott elő, hogy municipális végzés hozassék, mellyel fogva a köztanácskozási nyelv tót is legyen. Megtevé az indítványt, ő azt tótul is elökvánta adni, hanem ebben némelylyek erőlyes közbeszólása által megakadályoztatott, s miután a tót tanácskozást sürgető zaj valamennyire csilapult,

többen igen alaposan kimutatták, hogy vény ellen végzést hozni nem lehet. Tudtomra mintegy három szonok pártolá a tót indítványt, pedig egyik olyan, ki a magyar nyelvnek ez előtt igen buzgó pártolója volt, és másik, kinek épen tisztében áll a törvények szentsége fölött öröködni s áthágóit megbüntetni. Sokan, kik hivatali tekintélyüknél fogva is kötelesek lettek volna e tárgyban nyilatkozni, hallgattak, mi okbul? másszor megmondom, s most csak azt jegyzem meg: hogy számításukban könnyen esalatkozhatnak, s ha ez uton akarnak égbéjőni, könnyen Bellerophon sorsára juthatnak. A főispán férfiasan kijelenté, hogy a törvénynek hódolni kell, egyébiránt azon esetben, hol szükségét látná valamely közérdekű tárgy közönségesítésének, a megfjendők tolmácsolását kizárólag magának vagy az általa megbízandónak tartja fón elnöki jognál fogva, mely kijelentés legott tótul tolmácsoltatván, jóllehet azzala tót elem sehogy sem bírt megbarátkozni s valahány szor valaki magyarul beszélt, vagy új tárgy merült föl, némelylyek izgatása s bizgatására a tót nyelvű tárgyalást mindegyre sürgeté, mindazáltal a közügyek tárgyalásában legalább annyira haladtunk, hogy mik legsürgetősek voltak, azokat jobbadán elintéztük.

Ide tartozik jelesül a nemzeti örségnek, és a sajtóvétségnek iránt bíráskodandó esküttek öszszeírására minden járásban egy külön választvány kiküldése. Árva és számvevőszék elrendezés, árvaszámadások átvétele a községi előljárók választása iránt egy tervezet-kidolgozás. Hadi főadószedőknek odautasítására, hogy a beszedett pénzt a szucsányi főhivatalhoz szállítsa, a csendbítosi számtételnél csak nyugtatványt mutasson elő. E gyűlés alatt áttaljtában az izgatás kitünőleg szerepelt, a törvény satyrának nevezetett s miután többen fenyegetőleg a teremet elhagyták a tanácskozás ocsmányságnak kereszteltetett, sőt mint beszélék, gyűlés előtt az izgatók egyike által pénz is osztogatott.

Megyenkenbén hán némi mozgalom, azt a néptöbbség józanságának tulajdoníthatni legkivált, mert ha izgatás nem történnék, a tótságról senki sem álmódne; minek igazolásául szolgál következő eset is: május 4ki népgyűlésre Turány mezőváros magyar fölírású zászlóval jelent meg Szent Mártonban, de itt a szabadságot kiáltók ebéli szabadsági elvkének megfelelőek a turányiakat e zászló elrejtésére kényszerítették. Gondolom a miniszterium itt erőlyesben fog föl lépni, s a dolgokat olyakra bizza, kik a nemzetiségnek valódi hívei. —

Jász-Berény, május 23kán. Népgyűlésből jövök, a szó valódi értelmében vett népgyűlésből. Jász-Berény körülbelül 20 ezer lakost számlál; e számból azok, kik az öszszeírás szerint választóképességgel bírnak, öszszgyűltek a városnál, hogy vasárnap (f. h. 28kán) tartandó tisztválasztás ügyében némi előleges intézkedések történjenek.

A képességgel bírók száma 1064 — csekélység az öszszes lakosságot tekintve, s másképp alig magyarázható, mint azon körülmény által, mihez képest egyfelől igen sok az apró birtokos, ki a törvény kívánta jövedelmi qualificatiót meg nem üti; más részt meg a sajátságos jász viszonyoknál fogva, melyek több tekintetben emlékeztetnek a patriarchalis rendszerre — négy öt teljes kornyu férfi elapai vagy anyai hatalom alatt egy családban, mely a keblében az osztály végbe menne, ugyanannyi képviselőt adna ki.

E kettős körülmény aggasztó eredményre vezet a nemzetőrség-alakításnál, s kétséget nem szenved, hogy ha valahol, a Jászágban lehető legtágasb értelmezést kellend a qualificatióról szóló törvénynek adni; mert csak így lehet, hogy a 20 ezernyi lélekkel bíró városból nem ezer házrom száz, hanem öt hat ezer nemzetőr kerüljön elő. Ugyan ez áll a kerület egyéb községeire néve is.

Tárgyamra viszszatörőleg lehetlen öszzinte örömmel nem szólnom a főnérintett népgyűlésről: itt láttam először életben, mi az „a nép bizalmát bírni,” mit teszen a néphez oly hangon szólni, mely annak keble mélyire hat.

Ha már magában sajátságos lümenény tömött terembe lépni, mely fulasztásig tömve van a földmivel osztály képviselőivel, — mit mondjak azon helyről, melyre a jász gazdák öszszesereglettek? Természetesen hájjal gazdagon megkent bundákban s jobbára nyakraváló nélkül — ősi szokás szerint. Szerettem volna e pillanatban festő lenni, hogy lerajzolhatnám azon arcokat, melyek itt karkülönbőség szerint változólag esetelve, de mind azon egy eredeti kinyomattal egy-más mellé halmozva voltak. Szerettem volna magam mellé néhány lármás pesti burgert, hogy látták volna, minő a magyar a haza legünnepeyes pillanatában — akkor t. i. midőn a közös veszélynek közös erővel elhárításáról tanácskozik. Ki életében illyesmit látott, az a pesti népgyűléseket tartalom nélküli szonoklataival, és száztötü közönyösségével — nagyszerűeknek nem találhatja.

Midőn Szentkirályi a terembe lépett, ép oly rivalgó lón az éljen, a millyen mély volt a csend pillanattal előbb; s midőn a derék főkapitány elmondá, hogy e terem a népé (a város ház terme) s hogy ő ide nem mint főkapitány jelent meg,

hanem mint egyszerű polgár, ki semmit forróbban nem o-hajt, mint az erős jászokkal egy sorban küzdeni, ha kell, szabadság, haza és királyért halni, — hátartalan lelkesültség fogta el a tömeget — ifja, véne egyhangulag kiáltá: mi is, mindnyáján, kivétel nélkül.

Olvastattak a kormányrendeletek 's fölhívások; az olvasást jegyző ur részéről sikerültnek nem mondhatnám, főleg a belügyminiszter egyik iratára nézve, mely megvallom, kellő elmélkedés után igen sok anyagot foglalhat magában elmélkedésre, — de a melyet egy olvasásra — kivált illy darabos olvasásra, a nadrágos ember sem igen érthet meg.

És azért velem együtt az intelligencia azon része, mely a terembe nem férhetvén ajtó mögé szorult, — nem kis örömmel vette a commentárt, mellyel főkapitány ur a fölolvastatott kisért. Elmondá, hogy fegyvert kiki szolgáltatson át az erre kinevezetendő választványnak melly az átveendtekről jegyzőkönyvet vezetékét párbaj; egyike ezeknek a városi, másik a kerületi levéltárba foglaltatni. A begyűlt fegyverek szaporitva a főkapitány által megajánlott mennyiséggel, ki fognak osztatni a nemzetőrök közt, mert mint főkapitány ur megjegyzé, nemzetőr csak a törvényhatóságtól fogadhat el fegyvert. Minthogy pedig előre látható, hogy azeként beszereltendő fegyvermennyiség elég nem leend, olly fegyverhez kell nyulnunk, melly hozzánk legközelebb esik, mellyel hosszas használat után különben is megismérkedünk — 's ez, folytatá szóló főkapitány — a Kaszabhadat állítunk, monda, 's én vagyok az első, ki e hadba közvitélül ajánlkozom, van é ki velem egy sorban állni szegyenel? van é ki készséggel föl nem csap?

Leirhatlan lelkesültség válaszolt e fölhívásra. Első volt Pethes a gyűlés elnöke — utána a város főbírája, utána a közzelevő a g a s t y á n o k, míg a távolabb eső fiatalabb rész tüzesen kiáltoz, „mi is!”, „nem férünk oda” 's t. eféle.

A szükséges kaszabmennyiség közpénztárból vásároltatik össze; mindenki a maga kaszája átvételekor leteszi annak árát, a kitől ez nem telnek, közköltségen kap.

Választvány nevezetelt az a d a k o z á s o k eszközésére kerületi kisgyűlésből szinte választvány fog kinevezetni a kerületbeni többi községekre nézve is. Az adakozások, főleg nyers terményekben, úgy hiszem, tetemes mennyiségre fognak növekedni.

Tudtul adatott, hogy Jászberény egyik toborzási helyül van kijelölve a kormány által; egyszersmind fölvilágosítás-kép kimondatott, miként a tizezerre menendő mobilis nemzetőrségbe beállni senki nem kényszeríthető, de hogy a haza megvárja, miszerint azok, kiket tűzhelyeikhez családok nem köt — minél számosabban csapnak majd föl e testületbe. J. Berényben állandóul volt ezelőtt is hadfogadás, nem is vittek el egyegy helyről többet katonának, mint innen, de azért tüzesség ki csak a nemzeti zászló, 's zendüljön meg a hegedű, hiány nem lesz az önkénytesekben.

A rendes nemzetőrség fölesketése holnap menend vég-

* Pethes a jászkerület benső életével olly szoros kapcsolatban van, a kifejlesztendő irány megállapítására olly befolyást gyakorolt eddig is, és gyakorland ezentul még inkább: mihez képest róla itt alkalmasan némi elmondani fölöszleg nem leend. Szluha nevezetessé lón az által, hogy Jászvárosban az alkotmányos népelet gyökereit megmetszé, 's ez által magát azon egészséges elemet, mit népek nevezünk, 's melly eredeti minőségében sehol inkább nem mutatkozik, mint ép e helyütt, — ezen elemet mondom, mennyire töle telheték. — Szluha nem minden magasb pártfogás nélkül megsanyarítá.

Pethes nevezetessége más nem, — ő a néphez csatlakozott, ő érdekelt, mondhatni létét kötötte a nép elem alkotmányos fejlesztéséhez; miként 's mily érte' ember, azt itt részletesen elmondani nem lenne helyén, — elég tudni az eredményt: Pethes, a nép embere, miután az 1844-iki országgyűléshez a jászvárosi színevel a nép nevében petítőt nyújtott be a Szluha kormány szülte viszaelöltekkel illetőleg — miután mondom ezt levé, részint bizonyos famosus buzapór következtében, részint 's főleg mint lázító (ez utóbbi okból két évi) börtönrre ítelték. Ott ült ő vasra veretve 's a világtól, mellyet civilisált embernek nékülözni pokoli kín — elzárva majd három éven át, nem esüggedve soha, számítva örökké azon népre, mellyel jobb napjaiban szövetkezék. 'S a martiusi napok számára is meghozák a szabadságot: bilincsei lehullottak, maga azon várnagy, ki gyűlések alkalmával Szluha bekesének hátulját páratlan ügyességgel föl szokta emelni, hogy leülés közben valamiképp öszszenegyürkőzzék; azon várnagy ki eldugatá kertjének kulcsát, ha az orvosilag kívánt szellőztetés következtében fogoly Pethes egy órára fris léget szívni kiboosátták, azon várnagy végre, — ki Szluha képeinek a martiusi napokban történt kibotatásakor a jelenlevők közámulatára kannibali dühvel sürgette kevésselelőbb vakontisztelt ura másának kivételését, — azon várnagy volt ki a diadalmas népek — melly kedveltje kiszabadítására égő szövetkeiket suhogtatva toltat a kerületház udvarára, — nagy utjában kalauza volt. —

E várnagy, de maga Szluha is sokkal esekélyebb pontok, hogy sem illy eseménydús napokban más mint hisztóriai tekintetnél fogva figyelmet érdemelnek: azonban jó az illyeket följegyezni, legalább lesz mit fölmutatnunk azoknak, kik a mulatkat szeretik visszaohajtan.

Egyébiránt Pethes most a szó szoros értelmében kegyeltje a népek — értem a Jászvárosban, mert hatása tovább nem terjed; — róla elmondhatni: hogy hivatalokat vesz el és osztogat. Ez utóbbi eljárásról nemsokára többet mondandó. E.

be a nagy téren, hol előbb a fölállított csapatok tábori misét fognak hallgatni.

Máj. 24-én. A posta elindult, mielőtt levelem bevégezhetém 's mint értesítve vagyok, csak 26-án teend ismét utat J. Berényen keresztül azon dicséretes ősi szokás szerint, mihez képest elég, ha a posta hetenként kétszer megy, a kinek sürgetős üzenni valója van, fogasson be 's vigye meg maga az üzenetet. — Posta-rendezés, mikor jó el már a te országod?

A tegnapi gyűlésről még meg kell említenem, miszerint Szentkirályi a szavazás bevégezéseig (kijelölő választványra szavaztak) jelen volt, ülvén az elnök oldalánál mint egyszerű polgár, ki tanulékonyabb népet aligha látott valaha annál, mellynek éltesbjeivel egyenként szorított. Voltak kik erővel megakarák kezét csokolni, mások más jelekkel ügyekeztek vonzódásukat nyilvánítani, míg végre egy tisztos arcu agastyán pillanatra megállapodván a kedvelt vendég előtt, e szavakban önté ki érzelmeit: „Tartsa meg az isten sokáig közünk” mire főkapitány ur „Csak addig kívánom itteni tiszteletet viselni, míg a nép szeretetét bírom.” Igy szokott a nép szólni 's ilyen válaszol az, ki meggyőződésből barátja a népeknek.

Nem hallgathatok a helybeli derék lelkesről sem. Rajta a nép gyermeki buzgalommal esügg, 's mélyen vési szívébe a szót, melly a tisztelt apát ajkáról érkezik. Ezen férfiu majd egy negyedszázad óta vezérli a népet fáradhatlan lüelemmel oktátván 's világosítván azt föl színtelen.

Mult vasárnap egyházi beszédetárgyaul a haza mostani állapotát választá, 's midőn elsorolá a veszélyeket, mellyek a hont minden oldalról fenyegetik, 's elmondá a kötelességeket, mik illy súlyos időben a haza hű fiaira várnak, érzelmitől elragadtatva kiáltá, „Én (a 60-at megközelítő) leszek első, ki kardot ragadva, soraitok elibe állok, hogy veletek együtt védelmére szálljak a forrón szeretett hazának, 's ha isten úgy akarja, segítem annak ilju szabadságát megállapítani.” Igy és nem másként szól a jó pap, ki apostoli hivatását igazán föl fogá, ki az egyházat a hazától elválasztani még gondolatban sem képes. —

Reggel 6 óra ótaszakadatlanul szól a zene, a nép gyülekszik a városház körül, kilencz óraker nagy tábori mise 's aztán az órsereg esketése; eldobom tollamat, hogy szemtanuja legyek a nagyszerű ünnepélynek.

A misének vége, buzditó egyházi szónoklat; később az órsereg eskütétele; az eskü egyes mondatait erőteljesen hallatja, a hön szeretett lelkész szavait a fölállított csapatok ihletten után hangoztatják.

A nemzetőrség tiszteket választ: a népből egy szó: „tiszteteknek értelmes embereket kell választani” minden tiszt a honoriatorok közül vétetik. Altiszteket leginkább iparosak szemeltetnek ki; egy polgár ilju megköszöni a neki szánt tizedességet és szomszédját ajánlja, mivel ugymond az írni is tud, mi nélkül káplár nem teljesítheti igazán kötelességét.

Várom a hadfogadási zászló kitűzését; elmarad; hihetőleg nem érkezett még pénz a hadfogadó tiszthez, pedig kár, sok derék legényt szalaszt el ezáltal a mobilis nemzetőrség. A jász embernek bor kell, megzene, e kettőnek ellenállni ritkán tud; tanúság rá a nádori huszárezred, melly e vidékről seregestül szokta kapni ujoncait.

Minthogy épen pénzt említek, szóljunk a fölkelési és majorokdási számadásokról: ez is pénz, még pedig sok pénz. A kerületek közgyűlése f. e. június 5-én leend; hihetőleg a számadások ügyekomolyan fog szőnyegre hozatni. Annit mondhatok, — hogy többet nem mondjak — miszerint az igazságügyminiszter előterjesztésire történt hármaskinevezés Jászvárosban — — — igen furcsán fogadtatott. A kunokról nem szólhatok; ezek alkalmasint nem olly arrogansok. Ha a számadás, vagy helyesebben számoztatás, mint hihető, e közgyűlésen tüzetesen fog tárgyalatni, jó lenne kettőre figyelmeztetni: először: rögtön eszközöltetvén a vizsgálat (természetesen olly értelemben, mint ezt fölcsöltésomban kifejtém) bizonyos öszszeg fordítassék a nemzetőrség fölgyezzésére. Másodsor: — és itt figyelmet kérek — azon subalternus tisztviselők, kik a dolgok új alakulta által hivatalukat veszítik, láttassanak el szinte a nevezett pénztárakból bizonyos évszámra p. o. öt évre terjedő segélydíjjal. Ezt nekik megadni századunk humanus szelleme követeli; tőlük végkép megtagadni lelkiismeretesen alig lehet. Azon helység jegyzők p. o., kik gyermekeikkel együtt egyszerre odavetettek a nyomor karjaiba, — hosszú évekig szolgáltak ingyen, később azon tudattal foglalták el szerény állásukat, hogy az örökös; kivevén azokat, kik törvényeszi elmarasztalás utján vesztenék hivatalukat. E hitben, e tudatban éltek ok éveken át, csoda é ha a nagyobb részt közülök a váratlan fordulat készületlenül találja? Ha valahol itt csakugyan szükséges a komoly, férfias megfontolás. Vajha a hármaskerület derék képviselői figyelmekre méltatnak szavaim! Elefánty.

Körösmegyéből május 14-én. A bizottváni ülésben határozatott: hogy a kihirdetett rögtönitől bíróság érvényében hagyassék; ha a nádor a bán ellen biztost küldene, ez mindazon eszközökhöz nyuljon, mellyek az ő és az ország

védelmére szükségesek; elkerülhetlenül szükséges, hogy a hármas ország és Magyarország közcordon vonassék. Körös és Kaproncza városokba legalább két zászlóalj határőr helyeztessék; minden határvidéki parancsnokok megintessenek senkitől utasítást el nem fogadni, mint csupán a bántól, 's ennek meghagyására harcokzen álljanak minden perczen; intézkedés tétessék, hogy az országba munitió és fegyver hozassék 's ezek kivitele tiltassék meg; a nép fegyvertessék föl 's tömegenkinti fölkelés eszközöltessék; az Olaszokban csatázó határőrök helyett új zászlóaljak rendszeríttessenek; a tartományi gyűlés mielőbb egybehívassék; a magyar terroristikus! mozzalmat ellen Bécsben teljes garancia eszközöltessék, 's ha ez meg nem nyeretnék, a három ország nevében jelentessék ki: miképp azt magunk szerendjük meg; 's azonnal kéressék meg a felsége a horvátok hazáját és bánját védelmébe fogadja; minden határvidék a bán főhatósága alá helyeztessék, minthogy ha a miniszteriumtól tétetnek függökké, minden osztrák tartomány ele ny eszik, megsemmisül; (Minő erős az a magyar miniszterium!) a bán soha se távozzék a tartományokból, minthogy a magyar miniszterium veszélyes machinációi a turmezeihez a záruk (?) által idéztettek elő, ennél fogva Turmezében találtató minden fegyver szedessék be; a drávai, és verbovezi kerületi szabadosok azzonnal fegyverbe léptessenek, 's gyakoroltassanak a nép pedig 20-tól 50 évesekig ezen cözúra öszszeírassanak; minden pénz, kivéve a házi szükség fedezésére kívántakat, zárasanak le, 's az első jeladásra a bánhoz küldessenek; minden hatóság saját részéről egy felhatalmazottat küldjön Zágrábba, kik a tartományi gyűlés megnyitására a bánnak segélyeül legyenek; — ezen határozatok a hármaskerület minden polgári és katonai hatósággal közöltessenek; a bánnak pedig három tagból álló illyr küldöttség viendi meg azt.

Ugyancsak Körösmegye közönsége Hrabovszky biztoshoz levelet intézett, mellyben őt figyelmeztetve arra, hogy az illyrek nem lázadók, kik a dynastia és Ausztria érdekei ellen izgatnának, vagy Ausztria ellenségeivel tartanának, — és figyelmeztetve, hogy a derék Hrabovszky mint osztrák generalis a szinte derék bán és osztrák generalis Jellasic ellen hadat vezetni nem fog: — kijelenti: miként a körösmegyeiek jelen viszonyaikban semmi biztost el nem ismérnek; minthogy a béke és rend fentartása a mellék tartományokban kizárólag a bán illeti; másrészt pedig ezen biztosi kiküldés az uralkodó ház mostani szorult helyzetében ugy e s i k a r t a t o t t k i, — ezt annál inkább hiszik az illyrek, minthogy a biztosi kiküldetésben említett királyi kézirat sem a körösiekhez, sem a bánhoz még május 20-ig sem érkezett meg; ennél fogva kinyilatkoztatják a körösiek, hogy azon váratlan esetben, ha Hrabovszky csakugyan hatalommal, 's magyar poroszlók kíséretében megjelenék a horvát földön, minden — hatalmukban álló morális és physikai eszközt felhasználának, hogy magukat 's nemzeti függetlenségüket, miként századokon át, ugy ezentul is megvédjék, mególtalmazzák.

Szerémből. Mint már említők, a szerb és illyr fanatikuskok egyházi gyűlésekben a karloviczi érseket patriarchává, és Suplicac ezredet vajdává kiáltották ki. — Ezen ügyben május 15-én küldöttség indult el a bánhoz az eredmény átadására, egy más követség pedig Csehországba indult, melly a testvér cseh nemzettel ujszláv szövetségre lép. A szerb nemzet élénk kívánata egyesülni Szlavonia, és Dalmatiával, 's minélelőbb menekülni a magyar miniszterium körmei közül.

Zágráb máj. 18-án. Az előtti napon bevégzett báni conferentia tartománygyűlésrendezésével elkészült. E munkálatban sok érdekes foglaltatik; jövő számunk terjedelmében fog arról megemlékezni. — A pesti hírlapnak e városból egy rövid levél küldetett, mellyben tudunkra adatik, hogy a bán kormányunknak formaszertint hadat üzent. — Honnét meríték német lapjaink közleményeiket, mellyek a bán capitulatióját hirdetik?

A pesti német lap tegnapi száma magán levél után, mi azonban hitelesítésre vár, említi, miként a f. hó 19-én rendi ülésben Zágrábban az egybegyűlt illyrek által következő horvát miniszterium alakított, de melly még a tartományi gyűlés által nem erősített meg: Gaj Lajos külügyi, Ossegovich belügyi, Gavrilovics financer, Petronovich cultus, Vukovich igazságügyi, Jellasic hadügyi miniszterek. Vranjicsán, Kukuljevics, és Vukotinovic státustikárok.

Mi erre csak azt jegyezzük meg: hogy országos pénztárunk a legtelkesb adakozások által napról napra gyarapodik; mobilis nemzetőrségünk számban, lélekben erősödik, rendes hadsergünk egy része Szlavoniában van, három ezred utban arra felé. — Kiknek nem kellett a jó barát, kellend majd az ellenség.

Aljasságok ellen azon fegyverrel, mellyre különben a

lovagiaság az embert jogosítja, önmegyalázás nélkül élni nem lehetvén, —

Miután Töltényi Miklós, Bécsben Jasper Hügel és Manzanál legújabbán e' ezim alatt „Hű tükre a' megbukott kancellária, helytartótanács, és kamara hivatalnokainak” — megjelent gúnyiratában személyeink ellen méltatlan rágalmatokat szórt, mi becsületességünk érzetében 's azon biztos reményben, hogy a' törvény előtt mindenki bármely oldalról jöhető megtámadások ellen kellő orvoslattal talál, a' tárgyat az illető eskütszéki bíróság elibe viendjük. Pest, majus 26án 1848. Jassy Pál s. k., miniszterelnöki titoknok.

Kendelényi Ferencz, igazságügyi osztály-titoknok.

Ó felsége Magyarország királya, 's ausztriai császár Innsbruckban maj. 20kán népeikhez egy manifestumot bocsátott, mellyben a' bécsi eseményeket érintvén, gondolatától távol lenni állítja azt, mintha a' népeinek adott alkotmányos jogokat visszavenni akarná, sőt kész azok kívánatát továbbra is teljesíteni, csak a' rendes törvényes úton mint a' több s e g kijelentett akarata terjesztések szentesítése alá. Azonban a' maj. 15kei föllépés fegyveres kézzel követelte az engedvényt, mi által ó felsége nem látván továbbra biztosnak a' bécsi lakást, e' hegyes vidékre vonult, hol egyszersmind közelebb van a' monarchia ügyeért hősen harcizoló sereghez. Ajánlja a' békét 's a' haza és fejedelmehzi hűségbeni szilárdulást. Az elbottoltaknak, de megtérőknek atyai szeretete mindig elfogadásukra van.

A' belügyminiszternek pedig tudomásul adja ó felsége, mikép Bécsbe csak akkor térend vissza, ha a' bécsiek régi érzelmei 's vonzalmáról a' trón iránt teljesen meg leendő győződve. Addig pedig a' miniszterium gondoskodik, hogy a' monarchia és trón semmiben kárt ne szenvedjen.

E' két okirat tartalmát jövő számunk egészben adandja.

KÜLFÖLD.

AUSZTRIA. Bécs, majus 23kán esti 9 órakor az ideiglenes hadi parancsnoknak Innsbruckból maj. 20áról következő jelentés tétetik: Ó felsége a' császár, fenséges családja 's udvarával f. hó 22kén esti tizenegyedél órakor oda megérkezett. A' felség elérézése nem jelentett; egy futár, ki csak néhány pillanattal előbb érkezett, tudatá ó felsége jövetelét; mindamellett a' legrövidebb idő alatt az egész város ki lón világítva, 's a' monarchia a' legnagyobb lelkesedéssel fogadtatott. —

Az angol bankból maj. 20án érkezett meg az első ezüst készlet-küldés Hamburgon át 5978 márka, 11 lat, 's két nehezebb; e' küldemény a' bécsi banknál kézbesített, 's azonnal a' főpénzhivatalnak adatott át, hogy folyó ezüst hu-

szasokká veressenek. Hasonló ezüst-készlet küldemények még váratnak.

Radecky tábornok főtábori szállásáról maj. 18káról jelentik: mikép Károly Albert néhány nap óta minden erjét Peschiera megvételére fordítja, e' miatt a' főtábornok Vencza felé, 's egyéb irányzatban mozdulatokat tén, hogy a' piemontiakat más részről foglalja el. Peschierát most már az osztrákok annál inkább féltik, minthogy a' milanoi kormány Károly Albertet — állítólag — arról biztosította, hogy az első elhatározó győzelem után azonnal Lombardia királyává kiáltatik ki. E' czélra a' szavazatszedő lajstromok Lombardiában kitétetvék, 's a' nobilek nagy erélyt fejtenek ki az ohajtott siker biztosítására, minthogy a' szerte mutakozó republicanus hatalmat csak ezáltal vélik nyakukról elháríthatónak. — Néhány hónapra tán czélt érendnek, de továbbra? — közel van Franciaország, 's még közelebb Schweiz. — A' Gaz. di Gen. jelent: mikép Parma, Piacenza, Reggio és Modena a' sardiniai király főuraságának aláveték magukat.

FRANCIAORSZÁG. Páris maj. 17én. A' nemzeti gyűlés palotája elől az algyuk elvitettek, 's az ülési teremben a' 10 ezer helyett már csak 4000 vitéz táboroz; az ülés 12 1/2 órakor megnyitott; mintegy 350 képviselő jelent meg azon. Az elnök javaslatára a' departamentek nemzetöreibek, kik a' nemzeti gyűlés védelmére Párisba siettek, e' készségökért köszönet szavaztatik. Causidiere levele olvastatott, mellyben nemzetőri hivataláról lett leléptét tudatja. Indítványoztatott: hogy következő hétfőn a' nemzeti gyűlés a' nemzetőség és sorkatonaság fölött ünnepeles szemlélet tartson. — S é n á r d jelenté a' 15ik osztály megalkultát. A' földészeti bizottságba 713 tagjegyzébe magát; az igazságügyhez 223, ellenben az algiri és gyarmati bizottsághoz alig 24; 's minthogy mindegyik bizottságnak 60 tagból kell állnia, kérdés támadt, miként kelljen itt intézkedni? A' határozat megvizsgálása a' rendszerező választványhoz utasított. Az ülés két órakor napirendre tért át, vagyis az alkotványterv kidolgozásával megbízandó választvány 18 tagjainak megválasztására.

A' népporradalom óta a' katonai őrség Párisban folyvást tart; a' nemzetőség zászlóaljai éjjeleken minden téren táboroznak; minden utcaszögleten ő r áll, erős czirkálók jár-kálnak a' városban különféle irányban; az elfogottak közt lenni mondják Boquet, és Raisant, mindkettő fő hivatalnok. Több clubb a' nemzetőség által bezáratott. M o l i é r e clubban e' miatt viaskodásra került a' dolog, tüzeltek mindkét részről, 's három nemzető, és két clubbista elesett az ütközésben. A' Gazette des Tribunaux szerint a' bebörtönzöttek száma 200ra megy. Minthogy a' majus 15kei néproham következtében a' nemzeti gyűlés-teremben több kár okoztatott, mellyek javítást kívánnak, a' questorok jelentik, hogy a'

publicum az alatt az ülések hallgatására nem eresztetik. —

Némely lapok a' párisi nemzetőség nevében követk. pontokat közölnek: 1) Minden határozatlan elvű, alias kétszínű tag a' kormányból zárássék ki. 2) Még hatsorezred szállítassék Párisba. 3) Minden gyanus clubb zárássék be, 's a' többinek jelöltessék ki a' kör, mellyben vitakozásit teheti. 4) Mindazok, kik majus 15kén mint vétkesek bizonyodnak be, a' nemzeti gyűlés által itéltessenek el. — A' kihallgatásoknál tudomásra jött, mikép Sobrier maj. 15. d. u. 3 1/2 órakor mintegy 100 ember kíséretében a' belminiszteri lakba rontott, hol minden irományt lefoglalt, 's a' belügyminiszteri pecsétet hatalmába kerítette, de egy óranegyed után az ottermett nemzetőrök által elűzetett.

Hogy a' majus 15kei támadás oly nagyra fejlődhetett, melly majd egész Franciaországot megrázkodtatá, némely lapok a' következő mulasztásokat, vagy a' pártosokkai egyetértést tulajdonítják okul. Midőn regg. 5 ór. a' tömeg Blanquit, Louis Blanc-ot és Barbést élteté, 's kiáltá: „le a' roueni lakosok gyilkosival, — lúmpára az arisztokraták és burgerekkel!” a' polgárőrsereg vezére ezeket 25 embernyi esomókban távol egymástól állítá föl, miáltal kölcsönös védelmül nem lehetének. Ezen vezért délután az őrség maga fosztá meg hivatalától. A' 4ik városrészt majrje szabadon ereszté a' békéltelenekeket, kik a' nemzeti gyűlés parancsára záratának el. A' rendőri főnöknek rég bejelentetett, hogy Sobrier szállásán löpor, 's egyéb hadi készülékek gyűjteménye van 's a' vizsgálat mégis elmaradt. Több ügyök nem teljesíté hatósága parancsait. 'S végre maga a' gyűlés elnöke a' közriadót verető Aragónak megtiltá a' nép erővel szétosztását. Blanqui, Barbés, Sobrier vádállapotba tétettek; 's Vincennesbe szállítottak, az elsőbb állítás szerint megszökött. Nemkülönbön vádállapotba tétetett a' párisi községi clubb is, hol egész hadi muníció tállalt. Egy ezredes hivataláról letéttett 's fogságra vetetett. Causidiere lemondott rendőrfőnöki hivataláról, több hivatalnok elbocsátatott, 's a' fővárosához közelfekvő serezek parancsot kaptak a' városba vonulásra.

NÉMETORSZÁG. Frankfurt, maj. 19kén. Gagern Henrik státuszminiszter 305 szóval (392 szavazó közt) a' német-szövetségi gyűlés elnökeül választott meg; utána legtöbb szavazatot kapott Sorron 851, Blum 3. — A' szövetségi gyűlésre Frankfurtba érkezett követek eddigi száma 200ra megy, köztök Bamberg hajdani polgármester a' legidősebb, 73 éves. — A' németek szövetségi hadi flotta gyűjtésére íveket nyitottak, 's a' nemzeti önállását becsülni 's megörzeni tudó németek nagy gyorsasággal, 's lelkesedéssel siet a' megkivánatott költségek összeadására. Egy 12 algyuval ellátandó hadi briggnak építése kerül 30 ezer, 's egy 60 algyus fregatté 300 ezer tallérba.

É R T E S Í T Ó.

1848.

63ik szám.

A' gőzösök indulásai Pestről.

1848dik évi majus 1jétől kezdve.

Pestről Bécsig naponkint reggeli 6 órakor, kapcsolatban Győrrel.

Orsovára minden vasárnap reggeli 5 órakor, Galacz és Konstantinápolylyali kapcsolatban az oláh részen, és majus 7 és 21dikén Odessával.

minden csütörtökön reggeli 5 órakor (minden 14 napokban egyesül Galacz és Konstantinápolylyal a' török részen.)

E' gőzösök megérkeznek Orsováról minden vasárnap reggeli 4 órakor, és minden csütörtökön délutáni órákban.

Tittelig minden kedden és pénteken reggeli 5 órakor, le és fölfelé Eszéken át; a' kedden induló gőzös Szegeddel kapcsolatban áll.

E' gőzösök minden vasárnap és szerdán délutáni órákban Titteltől megérkeznek.

Vontatóhajók indulásai.

Pestről Bécsbe minden hétfőn és csütörtökön elindulnak; és minden szerdán és szombaton megérkeznek.

Orsovába minden kedden elindul, és minden szerdán megérkeznek.

Pesten; majus 1jén 1848.

Az első cs. kir. szab. Dunagőzhajózási társaság főügynöksége. 11—0

Hirdetvény.

Az állodalmi javakhoz tartozó ó-budai uradalom részéről közhírré tétetik: hogy folyó 1848. évi június hó 20dik napján az ó-budai uradalmi főtisztviségi irodában közárverés után következő királyi és egyéb haszonvételek bérbe fognak adni, ugymint:

1) a' perbáli uradalmi koresma 's mészárszék, a' hozzá tartozó 40 2/3 holdnyi szántófölddel és 6 1/2 hold réttel.

2) a' monostori határban Szent endrei Dunarév közelében lévő koresma 6 holdnyi szántófölddel, és egy házkerttel.

3) a' nagymarosi uradalmi koresma 's mészárszék a' hozzá tartozó 9 1/2 pozsonyi mérőre való szántófölddel 's egy kis réttel.

4) a' perbáli uradalmi két kerékre járó patakmalom 5 1/4 holdnyi szántófölddel és egy házi kerttel.

5) a' bogdányi uradalmi bolt a' kereskedelmi szabadsággal. 1—3

Hirdetvény.

Az állodalmi javakhoz tartozó ó-budai uradalom részéről közhírré tétetik, hogy folyó évi június hó 15ik (tizenötödik) napján a' budaörsi,

16án (tizenhatodikán) ped g a' tahi 's bogdányi uradalmi pinczékben néhány ezer akó fejtér 's vörös borok edény nélkül a' szokott reggeli órákban nyilvános árverés után készpénzbeli fizetés mellett el fognak adni. 1—3

Árverési hirdetvény.

A' pénzügyi miniszterium kegyes jóváhagyásból közhírré tétetik, hogy az 1847dik évi diósgyőri urad. termései 44 hordó majorsági, és 219 hordó dözma borok 1848ik évi június 29kén

Miskolczon a' kasznári lakban tartandó nyilvános árverés útján a' legtöbbet ígérőknek kész pénz befizetése mellett eladati fognak. — Kelt Diósgyőron majus hó 9dikén 1848. 1—3

Árverési hirdetvény.

Felsőbb jóváhagyásból ezenel közhírré tétetik, miszerint f. e. június 30kán Tarczalon a' tisztartói lakban tartandó árverés után következő tokaji urad. kir. haszonvételek bérbe adni fognak:

1ször Tokaj városában gyakorlandó husvágási jog az ahoz tartozó szalonnaméréssel.

2szor a' Tokaj-rakamazi, és timári halászat.

3szor a' kis tokaji száraz malom.

4szor a' tarzali Csukaház nevű koresma.

5ször a' tarzali fekete S a s nevezetű vendégfogadó.

6szor a' tarzali négy bolt.

7szor a' timári két száraz malom.

8szor a' rakamazi határban létező 61 hold

kenderföld 1848dik év november 1ső napjától,

számítandó három évre. Az árverésben részülni kívánók, a' szükséges bánatpénzzel, és biztosítékkal ellátva, az árverési föltételeket a' diósgyőri főtisztviségi és tarzali tisztartói irodában előre is megzemléltetik. Kelt Diósgyőr majus hó 12kén 1848. 1—3

Hirdetvény.

A' pénzügyi miniszterium rendeléséből közhírré tétetik, hogy néhai b. Barkóczy László ur székesszéjvári püspök tömegéhez tartozó éksze-

rek arany 's ezüstneműek f. e. pesti medárdi országos vásár alkalmával június 5én (ötödikén) a' pesti kir. 30ad hivatal épületében árverés útján eladatandnak. 3—3

Hirdetvény.

A' nagy méltóságú magyar kir. kinstár részéről ezennel közhírré tétetik: hogy a' hradeki kamarai uradalomban eddig házilag kezeltett koresmáltatási javadalmak, nevezetesen a' Hlboiki vagy is Podjacekovi, a' hradeki raktárban létező Mravniki, a' hradeki piaczon lévő, végre a' Király-Lehottai és a' feketevági koresmák husvágási joggal együtt folyó eszt. június 19kén (tizenkilencedikén) a' hradeki főtisztviségi irodában június 1ső napjától számítandó öt eszt. 's így 18 3. eszt. october utolsó napjágig bezárólag, nemkülönbön a' Lykavai kamarai uradalomban a' Lubreechnai és Oszadni koresmák husvágással együtt folyó eszt. június 26án (huszanhatodikán)

hasonlag folyó eszt. november 1ső napjától számítandó négy eszt. 's e' szerint 1852. eszt. october utolsó napjágig a' rosenbergi tisztartói lakban tartandó árverés útján a' legtöbbet ígérőknek haszonbérbe fognak adni.

A' bérlni kívánók e' fennevezett helyen és napon a' szükséges bánatpénzzel ellátva megjelenni hivatalosak. Az árverési föltételek a' hradeki uradalmi igazgatósági irodában megtekinthetők. A' zsidók ezen javadalmak haszonbérletéhez esupán azon változhatatlan föltétel mellett bocsátatnak: hogy ha magokat az illető haszonbérkezelésére nézve keresztyén fogadós, csapláros, mészáros, és szolgálai személyzet tartására szorosan lekötelezik. Kelt Budán. 3—3

A' pesti nemzeti Casino e' folyó eszt. maj. terjedő tartozásainak 15 nap alatti lefizetésére 21kei rendkívüli közülésének végzése folytán re utolag felszólítatnak — az igazgatóság részdejaikkal tartozó tagok 1847dik év végeig által. 2—2